

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

Chapter 2

1 Minor Tractates, *Masekhet Soferim* 16:6

It was related of R. Johanan b. Zakkai that he did not neglect the study of a single passage of the Torah. He also studied [all] Scripture, Targum, Mishnah, halakoth and 'aggadoth. He learned everything. It was also related of him that he declared, 'If all the heavens were sheets, all the trees quills and all the seas ink, they would not suffice for recording my wisdom which I acquired from my masters; and yet I have gained no more of the wisdom of the Sages than a fly [acquires] which dips in the great sea and deprives it of the tiniest drop'. From whom did he receive the Torah? From Hillel and Shammai.

מסכתות קטנות, **מסכת סופרים** טז: אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח פרשה אחת בתורה שלא למדה, ולמד במקרא ותרגום מדרש הלכות ואגדות ומשלו, הכל למד, וכן אמרו עליו שאמר, אם יהיו כל השמים יריעות, וכל האילנות קולמוסין, וכל הימים דין, אינן כדי לכתוב את חכמתי שלמדתי מרבתי, ולא אצלתי מחמתן אלא כשם שהזבוב הזו הטובלת בים הגדול ומשהו מחסרה; וממי קבל תורה, מהילל ומשמאי.

2 *Talmud Bavli, Sukka* 28a

They The Sages said about Rabban Yoḥanan ben Zakkai, the teacher of Rabbi Eliezer: In all his days he never engaged in idle conversation; and he never walked four cubits without engaging in Torah study and without donning phylacteries; and no person ever preceded him into the study hall; and he never slept in the study hall, neither substantial sleep nor a brief nap; and he never contemplated matters of Torah in alleyways filthy with human excrement, as doing so is a display of contempt for the Torah; and he never left anyone in the study hall and exited; and no person ever found him sitting and silent, i.e., inactive; rather, he was always sitting and studying; and only he opened the door for his students, disregarding his own eminent standing; and he never said anything that he did not hear from his teacher; and he never said to his students that the time has arrived to arise and leave the study hall except on Passover eves, when they were obligated to sacrifice the Paschal lamb, and Yom Kippur eves, when there is a mitzva to eat and drink abundantly. And Rabbi Eliezer, his student, accustomed himself to model his conduct after his example. The Gemara continues to praise the Sages. The Sages taught: Hillel the Elder had eighty students. Thirty of them were sufficiently worthy that the Divine Presence should rest upon them as it did upon Moses our teacher, and thirty of them were sufficiently worthy that the sun should stand still for them as it did for Joshua bin Nun, and twenty were on an intermediate level between the other two. The greatest of all the students was Yonatan ben Uzziel,

תלמוד בבלי, **סוכה** כח.

אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי: מימיו לא שח שיחת חולין, ולא הלך ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין, ולא קדמו אדם בבית המדרש, ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי, ולא הרגה במבואות המטונפות, ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא, ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה, ולא פתח אדם דלת לתלמידיו, אלא הוא בעצמו, ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם, ולא אמר: הגיע עת לעמוד מבית המדרש, חוץ מערבי פסחים, וערבי יום הכפורים. וכן היה רבי אליעזר תלמידו נוהג אחריו. תנו רבנן: שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן. שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו, ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון. עשרים בינונים. גדול שבכולן — יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן — רבן יוחנן בן זכאי.

אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא הלכות ואגדות; דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים; קלים וקמורים וגזרות שוות; תקופות וגימטריאות;

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

<p>and the youngest of them was Rabban Yoḥanan ben Zakkai.</p> <p>They said about Rabban Yoḥanan ben Zakkai that he did not neglect Bible; Mishna; Gemara; <i>halakhot</i> and <i>aggadot</i>; minutiae of the Torah and minutiae of the scribes; the hermeneutical principles of the Torah with regard to <i>a fortiori</i> inferences and verbal analogies; the calculation of the calendrical seasons; and numerology [<i>gimmatreyaot</i>]. In addition, he did not neglect esoteric matters, including the conversation of ministering angels; the conversation of demons, and the conversation of palm trees; parables of launderers, which are folk tales that can be used to explain the Torah; parables of foxes; and more generally, a great matter and a small matter. The Gemara elaborates: A great matter is referring to the secrets of the Design of the Divine Chariot, the conduct of the transcendent universe. A small matter is, for example, <i>halakhot</i> that were ultimately formulated in the framework of the disputes of Abaye and Rava. He did not neglect any of these disciplines so as to fulfill that which is stated: "That I may cause those that love me to inherit substance and that I may fill their treasuries" (Proverbs 8:21), as Rabban Yoḥanan was filled with the disciplines of Torah and wisdom. And if the youngest of them was so prolific, the greatest of them was all the more so prolific.</p>	<p>שיחת מלאכי השָׁרֵת וְשִׁיחַת שְׂדִים וְשִׁיחַת דְּקָלִים; מְשָׁלוֹת כּוֹבְסִין, מְשָׁלוֹת שׁוֹעֲלִים; דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן. דְּבַר גְּדוֹל — מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. דְּבַר קָטָן — הַוִּיּוֹת דְּאֲבִי וְרַבָּא. לְקַיָּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יְשׁוּ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלֵא". וְכִי מֵאַחַר שֶׁקָּטָן שֶׁבְכוּלָן כָּהֵן, גְּדוֹל שֶׁבְכוּלָן עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה.</p>
<p>3 <i>Mishna, Avot 2:8</i></p> <p>Rabban Yohanan ben Zakkai received [the oral tradition] from Hillel and Shammai. He used to say: if you have learned much Torah, do not claim credit for yourself, because for such a purpose were you created.</p> <p>Rabban Yohanan ben Zakkai had five disciples and they were these: Rabbi Eliezer ben Hyrcanus, Rabbi Joshua ben Hananiah, Rabbi Yose, the priest, Rabbi Shimon ben Nethaneel and Rabbi Eleazar ben Arach.</p> <p>He [Rabbi Johanan] used to list their outstanding virtues: Rabbi Eliezer ben Hyrcanus is a plastered cistern which loses not a drop; Rabbi Joshua ben Hananiah happy is the woman that gave birth to him; Rabbi Yose, the priest, is a pious man; Rabbi</p>	<p>משנה, אבות ב:ח</p> <p>(ח) רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשְׁמַמַּי. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אִם לְמַדְתָּ תוֹרָה הַרְבֵּה, אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לַעֲצִמְךָ, כִּי לְכָה נּוֹצְרָתָ.</p> <p>חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי, וְאֵלוּ הֵם: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֶרְקֵנוֹס, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, וְרַבִּי יוֹסִי הַכֹּהֵן, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נֶתְנָאֵל, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲרָךְ.</p> <p>הוּא הָיָה מוֹנֵה שְׂבָחוֹ: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֶרְקֵנוֹס, בּוֹר סוּד שְׂאִינוּ מֵאֲבָד טֶפֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, אִשְׁרֵי יוֹלְדָתוֹ. רַבִּי יוֹסִי הַכֹּהֵן, חָסִיד. רַבִּי</p>

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

<p>Simeon ben Nethaneel is one that fears sin, And Rabbi Eleazar ben Arach is like a spring that [ever] gathers force. He [Rabbi Yohanan] used to say: if all the sages of Israel were on one scale of the balance and Rabbi Eliezer ben Hyrcanus on the other scale, he would outweigh them all. Abba Shaul said in his name: if all the sages of Israel were on one scale of the balance, and Rabbi Eliezer ben Hyrcanus also with them, and Rabbi Eleazar ben Arach on the other scale, he would outweigh them all.</p>	<p>שָׁמְעוּן בֶּן נֶתְנָאֵל, יֵרָא חֲטָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְוָה, מַעֲיֵן הַמִּתְגַּבֵּר. הוּא הִיָּה אוֹמֵר: אִם יִהְיוּ כָל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֵאֲזַנַּיִם, וְאֶלְיָעֶזֶר בֶּן הֶרְקֵנוֹס בְּכַף שְׁנֵיהֶם, מִכְרִיעַ אֶת כָּלָם. אַבָּא שְׁאֵוֵל אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אִם יִהְיוּ כָל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֵאֲזַנַּיִם, וְרַבִּי אֶלְיָעֶזֶר בֶּן הֶרְקֵנוֹס אִף עִמָּהֶם, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְוָה בְּכַף שְׁנֵיהֶם, מִכְרִיעַ אֶת כָּלָם:</p>
<p>4 <i>Mishna, Avot 2:9</i></p> <p>He [Rabban Yohanan] said unto them: go forth and observe which is the right way to which a man should cleave? Rabbi Eliezer said, a good eye; Rabbi Joshua said, a good friend; Rabbi Yose said, a good neighbor; Rabbi Shimon said, foresight. Rabbi Elazar said, a good heart. He [Rabban Yohanan] said to them: I prefer the words of Elazar ben Arach, for in his words your words are included.</p>	<p>משנה, אבות ב:ט (ט) אָמַר לָהֶם: צֵאוּ וּרְאוּ אִיזוּהֵי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּדְבַק בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר אוֹמֵר: עֵין טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: חֵבֵר טוֹב. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַרְוָאָה אֶת הַנוֹלָד. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֵב טוֹב. אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְוָה מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְּכֻלָּל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם.</p>
<p>5 <i>Ibid.</i></p> <p>He [Rabban Yohanan] said unto them: go forth and observe which is the evil way which a man should shun? Rabbi Eliezer said, an evil eye; Rabbi Joshua said, an evil friend; Rabbi Yose said, an evil neighbor; Rabbi Shimon said, one who borrows and does not repay for he that borrows from man is as one who borrows from God, blessed be He, as it is said, "the wicked borrow and do not repay, but the righteous deal graciously and give" (Psalms 37:21). Rabbi Elazar said, an evil heart. He [Rabban Yohanan] said to them: I prefer the words of Elazar ben Arach, for in his words your words are included.</p>	<p>שם אָמַר לָהֶם: צֵאוּ וּרְאוּ אִיזוּהֵי דֶרֶךְ רָעָה, שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם. רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר אוֹמֵר: עֵין רָעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: חֵבֵר רָע. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שָׁכֵן רָע. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַלּוּהַ וְאִינוּ מְשַׁלֵּם. אֶחָד הַלּוּהַ מִן הָאָדָם, כְּלוּמָה מִן הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לז, כא): לֹא הֶרְשַׁע וְלֹא יִשְׁלַם, וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֵב רָע. אָמַר לָהֶם: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְוָה מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁבְּכֻלָּל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם:</p>
<p>6 <i>Minor Tractates, Avot of Rabbi Natan (Version 1) 14</i></p> <p>Rabban Yohanan ben Zakkai had five disciples. He referred to each by name. He referred to Eliezer ben</p>	<p>מסכתות קטנות, אבות דרבי נתן (נוסחא א) פרק יד</p>

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

<p>Hyrcanus as a plastered cistern which loses not a drop, a lined pitcher which preserves its wine. He referred to Joshua ben Hananiah as the three-part chord which is not quickly severed. He referred to Yose the priest as the [most] pious in the generation. He referred to Shimon ben Nethanel as a desert plant which retains its water. Fortunate is the student whose teacher acknowledges him and attests to him. He referred to Eleazar ben Arach as a rushing river and a spring that [ever] gathers force, whose waters build up and emerge forth, fulfilling that which is stated, "Your springs will gush forth in streams in the public squares" (<i>Proverbs</i> 5:16).</p>	<p>חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי לכלן קרא להן שמות. לאליעזר בן הורקנוס קרא בור סיד שאינו מאבד טיפה קנקן זפותה שמשמרת את יינה. ליהושע בן חנניה קרא לו חוט המשולש לא במהרה ינתק. וליוסי הכהן קרא לו חסיד שבדור. ולשמעון בן נתנאל קרא לו גרועה שבמדבר שמחזקת מימיה. אשרי תלמיד שרבו מודה לו ומעיד עליו. ואלעזר בן ערך קרא לו נחל שוטף ומעין המתגבר שמימיו מתגברין ויוצאין לחוץ לקיים מה שנאמר יפוצו מעיינותיך חוצה ברחובות פלגי מים (שם ה' ט"ז):</p>
<p>7 <i>Minor Tractates, Avot of Rabbi Natan (Version 2) 29</i></p> <p>He [Rabban Yohanan] said unto them: See which is the right way to which a man should cleave? Rabbi Eliezer said, a good eye; Rabbi (Shimon) [Joshua] said, a good friend; Rabbi Yose said, this is the good impulse, and some say it is a good wife; Rabbi Shimon said, foresight. Rabbi Elazar said, a good heart, good for a commandment and good to the people. He [Rabban Yohanan] said to them: I prefer the words of Elazar ben Arach to your words, for in his words your words are included</p>	<p>מסכתות קטנות, אבות דרבי נתן (נוסחא ב) פרק כט</p> <p>אמר להם ראו איזה היא דרך טובה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר עין טובה. (רבי שמעון) [רבי יהושע] אומר חבר טוב. רבי יוסי אומר זה יצר טוב. ויש אומרים זו אשה טובה. רבי שמעון אומר הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר לב טוב. טוב למצוה וטוב לבריות. אמר להם רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם:</p>
<p>8 <i>Mishna, Avot 2:1</i></p> <p>Rabbi [Yehuda HaNasi- ed.] said: which is the straight path that a man should choose for himself? One which is an honor to the person adopting it, and [on account of which] honor [accrues] to him from others.</p>	<p>משנה, אבות ב:א</p> <p>רבי אומר: איזוהי דרך ישרה שיביר לו האדם? כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם....</p>
<p>9 <i>Commentary to Avot, Rashbatz (Magen Avot) 2:13</i></p> <p>He said to them, go forth and observe. The explanation: I have not seen anyone who was moved to explain the difference between this and that which it says at the beginning of the chapter, "which is the straight path that a man should choose for himself? (2:1)." And it seems to me that that</p>	<p>פירוש למסכת אבות, רשב"ץ (מגן אבות) ב:ג</p> <p>אמר להם צאו וראו הפירוש: לא ראיתי מי שנתעורר לפרש מה בין זה למה שאמר בראש הפרק [מ"א] אי זו היא דרך ישרה שיביר לו האדם, ונראה לי שאותו מאמר הוא שיביר האדם מתוך הדרכים דרך</p>

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

statement is that a person must select from among the paths a single straight path, which is the only straight one among all the paths, and he will leave the rest. And this statement is to cling to the best way of all the ways, even though they are also good. It does not say that he should abandon them, but that he should walk in them also, except that he must cling to one of them more than the rest.

ישרה אחת אשר אין בכל הדרכים ישרה אלא היא, ויניח השאר. והמאמר הזה הוא להדבק בדרך טובה יותר משאר הדרכים ואעפ"י שהם גם כן טובות, ולא אמר שיניחם, אלא שילך בהם גם כן אלא שידבק באחת מהם יותר מהשאר.

(א) רבי אומר:

איזוהי דרך ישרה שיבר לו האדם?

כל שהיא תפארת לעושיה,

ותפארת לו מן האדם.

והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה,

שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות.

והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה,

ושכר עברה כנגד הפסדה.

והסתכל בשלשה דברים,

ואי אתה בא לידי עברה:

דע מה למעלה ממך,

• עין רואה

• ואזן שומעת,

וכל מעשיך בספר נכתבין:

(ב) רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר:

יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ,

שיגיעת שניהם משכחת עון.

וכל תורה שאין עמה מלאכה,

סופה בטלה וגוררת עון.

וכל העמלים עם הצבור,

יהיו עמלים עמהם לשם שמים;

שזכות אבותם מסייעתן,

וצדקתם עומדת לעד.

ואתם,

מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם:

(ג) הווי זהירין ברשות,

שאין מקרבין לו לאדם אלא לצרה עצמן;

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

נראין כאוהבין בשעת הנאתו,
ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו:

(ד) הוא ה'יה אומר:
עשה רצונו כרצונה,
כדי שיעשה רצונה כרצונו;
בטל רצונה מפני רצונו,
כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונה.

הלל אומר:
אל תפרש מן הצבור,
ואל תאמן בעצמך עד יום מותך,
ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו,
ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע.
ואל תאמר לכשאפנה אשנה,
שמא לא תפנה:

(ה) הוא ה'יה אומר:
אין בור ירא חטא,
ולא עם הארץ חסיד,
ולא הביישן למד,
ולא הקפדן מלמד,
ולא כל המרבה בסחורה מחכים.
ובמקום שאין אנשים,
השתדל להיות איש:

(ו) אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים.
אמר לה:
על דאטפת, אטפוק;
וסוף מטיפיך יטופון:

- (ז) הוא ה'יה אומר:
- מרבה בשר – מרבה רמה.
 - מרבה נכסים – מרבה דאגה.
 - מרבה נשים – מרבה כשפים.
 - מרבה שפחות – מרבה זמה.
 - מרבה עבדים – מרבה גזל.
 - מרבה תורה – מרבה חיים.

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

- מרבה ישיבה – מרבה חכמה.
- מרבה עצה – מרבה תבונה.
- מרבה צדקה – מרבה שלום.

קנה שם טוב,

קנה לעצמו;

קנה לו דברי תורה,

קנה לו חיי העולם הבא:

(ח) רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי.

הוא היה אומר:

אם למדת תורה הרבה,

אל תחזיק טובה לעצמך,

כי לך נוצרת.

חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי,

ואלו הן:

- רבי אליעזר בן הרקנוס,

- ורבי יהושע בן חנניה,

- ורבי יוסי הכהן,

- ורבי שמעון בן נתנאל,

- ורבי אלעזר בן ערי.

הוא היה מונה שבחן:

רבי אליעזר בן הרקנוס,

בור סוד שאינו מאבד טפה.

רבי יהושע בן חנניה,

אשרי יולדתו.

רבי יוסי הכהן,

חסיד.

רבי שמעון בן נתנאל,

ירא חטא.

ורבי אלעזר בן ערי,

מעין המתגבר.

הוא היה אומר:

אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים,

ואליעזר בן הרקנוס בכף שניה,

מכריע את כלם.

אבא שאול אומר משמו:

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים,
 ורבי אליעזר בן הרקנוס אף עמיהם,
 ורבי אלעזר בן ערר בכף שניה,
 מכריע את כלם:

(ט)

אמר להם:

צאו וראו איזוהי דרך ישרה

שידבק בה האדם.

רבי אליעזר אומר:

עין טובה.

רבי יהושע אומר:

חבר טוב.

רבי יוסי אומר:

שכן טוב.

רבי שמעון אומר:

הרואה את הנולד.

רבי אלעזר אומר:

לב טוב.

אמר להם:

רואה אני את דברי אלעזר בן ערר מדבריכם,

שבכלל דבריו דבריכם.

אמר להם:

צאו וראו איזוהי דרך רעה,

שיתרחק ממנה האדם.

רבי אליעזר אומר:

עין רעה.

רבי יהושע אומר:

חבר רע.

רבי יוסי אומר:

שכן רע.

רבי שמעון אומר:

הלזה ואינו משלם.

אחד הלזה מן האדם,

כלזה מן המקום ברוך הוא,

שנאמר (תהלים לז, כא):

לזה רשע ולא ישלם,

יצדיק חונן ונותן.

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

רבי אלעזר אומר:

לב רע.

אמר להם:

רוּאָה אָנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ מִדְּבָרֵיכֶם,

שֶׁבְכָלֵל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם:

(י) הם אמרו: שלשה שלשה דברים.

רבי אליעזר אומר:

יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֵׁלְךָ,

וְאֵל תְּהִי נוֹחַ לְכַעֵס;

וְשׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתְּךָ.

וְהוּי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוֹרֵן שֶׁל חֲכָמִים,

וְהוּי זְהִיר בְּגַחְלָתֵן שֶׁלֹּא תִכְוֶה;

שְׁנֵשִׁיכְתֵּן נְשִׁיכֵת שׁוּעֵל,

וְעִקְיָצְתֵּן עִקְיָצֵת עֶקְרָב,

וְלַחִישְׁתֵּן לַחִישֵׁת שֶׁרֶף,

וְכָל דְּבָרֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ:

(יא) רבי יהושע אומר:

עֵין הָרַע,

וְיֵצֵר הָרַע,

וְשִׁנְאֵת הַבְּרִיּוֹת,

מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

(יב) רבי יוסי אומר:

יְהִי מִמּוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֵׁלְךָ;

וְהִתְקַן עֲצֻמָּה לְלַמֵּד תּוֹרָה,

שְׂאִינָה יִרְשָׁה לָךְ;

וְכָל מַעֲשֵׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם:

(יג) רבי שמעון אומר:

הוּי זְהִיר בְּקִרְיַאת שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה;

וּכְשֵׁאתָה מִתְפַּלֵּל,

אֵל תַּעַשׂ תְּפִלְתְּךָ קָבַע,

אֲלֵא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא,

שֶׁנֶּאֱמַר (יואל ב, יג):

"כִּי חֲנוּן וְרַחוּם הוּא אֶרְךָ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנָחַם עַל הָרָעָה".

וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֶי עֲצֻמָּךְ:

Lessons and Legacies in *Massekhet Avot*

(יד) רבי אלעזר אומר:
 הוֹי שְׁקוּד לְלַמֵּד תּוֹרָה,
 וְדַע מֵה שֶׁתִּשְׁיֵב לְאַפְיֻקוּרְוֹסִי.
 וְדַע לְפָנַי מִי אֶתָּה עֹמֵל;
 וְנֶאֱמַן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ,
 שְׂיִשְׁלַם לְךָ שְׂכָר פְּעֻלְתְּךָ:

(טו) רבי טרפון אומר:
 הַיּוֹם קָצָר,
 וְהַמְּלָאכָה מְרַבָּה,
 וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים,
 וְהַשְּׂכָר הַרְבֵּה,
 וּבְעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק:

(טז) הוא הִיא אומר:
 לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגַמְרָה,
 וְלֹא אֶתָּה בֶן חוֹרִין לְבַטֵּל מִמְּנָה.
 אִם לְמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה,
 נִוְתָנִים לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה.
 וְנֶאֱמַן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתְּךָ,
 שְׂיִשְׁלַם לְךָ שְׂכָר פְּעֻלְתְּךָ.
 וְדַע,
 מִתֵּן שְׂכָרְךָ שֶׁל צְדִיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא: